

Opieka nad uczniem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi

Powstanie i realizacja programu Grupy roboczej pracującej nad systemowymi rozwiązaniami w województwie śląskim

I. Powstanie Grupy roboczej

Zgodnie z założeniami reformy systemu oświaty, od 2002 roku we wszystkich typach szkół zostały przeprowadzane sprawdziany i egzaminy zewnętrzne. Na podstawie *Rozporządzenia MEN z dn.21.03.2001 r. Dz. U. nr 29 z dn.06.04.2001 r.* każdy uczeń po ukończeniu danego etapu edukacyjnego przystąpił do sprawdzianu lub egzaminu. Jak wynikało z powyższego rozporządzenia, ocenianiu zewnętrznemu nie podlegali jedynie uczniowie upośledzeni umysłowo w stopniu umiarkowanym, znacznym i głębokim. W związku z tym przed dużą trudnością stanęli **uczniowie ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi**, wymagający innych metod i form nauczania, a tym samym – odpowiednich form i metod sprawdzania poziomu ich wiedzy i umiejętności.

Wychodząc naprzeciw specjalnym potrzebom egzaminacyjnym tych uczniów konsultanci ROM-E *Metis* nawiązali współpracę z Okręgową Komisją Egzaminacyjną w Jaworznie i podjęli działania mające na celu opracowanie procedur przeprowadzenia dla nich egzaminów zewnętrznych.

W ramach tej współpracy **15 lutego 2000 r.** zostało zorganizowane, przez obydwie instytucje, w ośrodku szkoleniowym ROM-E *Metis* w Jeziorowicach seminarium nt.

Uczeń ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi a egzaminy zewnętrzne.

W naradzie uczestniczyli przedstawiciele Wydziału Edukacji i Nauki Urzędu Marszałkowskiego w Katowicach, Śląskiego Kuratorium Oświaty, Delegatury ŚKO z Katowic, Sosnowca, Rybnika, oraz Wojewódzkiego Ośrodka Metodycznego w Częstochowie. Program spotkania obejmował m.in.:

- zapoznanie uczestników z pracami Centralnej Komisji Egzaminacyjnej w Warszawie nad standardami egzaminacyjnymi – przedstawienie raportu z konsultacji społecznej oraz zaleceń do egzaminowania uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi,
- przedstawienie działań ROME – *Metis* i OKE na rzecz uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi,
- ustalenie zasad współpracy pomiędzy ŚKO, OKE i ROM-E *Metis* w zakresie działań zmierzających do przygotowania i przeprowadzania egzaminów zewnętrznych dla tych uczniów.

W wyniku intensywnej pracy wszystkich uczestników, wyłoniony został stały **zespół roboczy**, który podjął pracę nad rozwiązaniami systemowymi w zakresie specjalnych potrzeb edukacyjnych uczniów w województwie śląskim. W skład zespołu weszli:

1. mgr Jadwiga Brzdąk, OKE Jaworzno
2. mgr Bożena Bucka, ROM-E *Metis*
3. mgr Roman Dziedzic, OKE Jaworzno
4. mgr Maria Gęborys, WOM Katowice
5. mgr Iwona Kapczyńska, ŚKO – Delegatura Sosnowiec
6. mgr Irena Małolepszy, ŚKO – Delegatura Rybnik
7. mgr Kazimierz Mikołajczyk, ŚKO
8. mgr Krystyna Prażmowska, WOM Częstochowa
9. mgr Małgorzata Spindel, ROM-E *Metis*
10. mgr Urszula Szajnowska-Rusiniak, ŚKO
11. mgr Bożena Walotek, ŚKO – Delegatura Katowice
12. mgr Krystyna Woźnica, Urząd Marszałkowski
13. dr Krystyna Wszolek, UŚ

Ustalone zostały również zasady współpracy pomiędzy Śląskim Kuratorium Oświaty, Okręgową Komisją Egzaminacyjną w Jaworznie, placówkami doskonalenia nauczycieli województwa śląskiego i organami prowadzącymi poszczególne placówki oświatowe, w zakresie opieki nad uczniami ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w dobie reformy systemu oświaty.

Członkowie zespołu systematycznie spotykali się na naradach roboczych w celu wymiany informacji o realizacji poszczególnych zadań, a także podejmowania nowych – w miarę pojawiania się takich potrzeb.

Do 31 sierpnia 2000 roku **Grupa Robocza** spotkała się 4 razy. Do tego czasu zrealizowano następujące przedsięwzięcia:

- zebrano dane o liczbie uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi – z wyszczególnieniem konkretnych dysfunkcji – pomogły nam w tym Urząd Marszałkowski oraz poradnie psychologiczno-pedagogiczne z terenu naszego województwa,
- dokonano diagnozy potrzeb doskonalenia zawodowego nauczycieli w tym obszarze,
- przeprowadzono egzaminy próbne (również w szkołach specjalnych),
- zebrano opinie nauczycieli i dyrektorów szkół na temat egzaminów zewnętrznych dla uczniów z upośledzeniem lekkim i dzieci autystycznych – zorganizowaliśmy 6 spotkań z dyrektorami szkół specjalnych, szkół w których są oddziały integracyjne oraz poradni psychologiczno-pedagogicznych.

Na spotkaniu w dniu 6 czerwca br. podjęliśmy decyzję o zorganizowaniu wojewódzkiej konferencji naukowo-szkoleniowej na temat ***Uczeń ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi a egzaminy zewnętrzne.***

II. Harmonogram prac Grupy roboczej od 1 września 2000 r. do 31 sierpnia 2001 r.

- **wrzesień – listopad 2000 r.** – praca nad organizacją konferencji naukowo-szkoleniowej na temat:

Uczeń ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi a egzaminy zewnętrzne.

W tym celu powołano komitet organizacyjny w składzie:

Przewodnicząca – mgr Jadwiga Brzdąk OKE Jaworzno

Sekretarz – mgr Małgorzata Spendel ROM–E *Metis* Katowice

Członkowie: - dr Krystyna Wszółek UŚ

mgr Maria Gęborys WOM Katowice

mgr Cezary Lempa OKE Jaworzno

mgr Kazimierz Mikołajczyk ŚKO

mgr Krystyna Prażmowska WOM Częstochowa

Konferencja, pod patronatem naukowym Uniwersytetu Śląskiego, odbyła się **16 listopada 2000 r.** w siedzibie Wojewódzkiego Ośrodka Metodycznego w Katowicach. Organizatorami konferencji byli: Urząd Marszałkowski, Śląskie Kuratorium Oświaty, Uniwersytet Śląski, Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Jaworznie, Wojewódzkie Ośrodki Metodyczne w Katowicach i Częstochowie oraz Regionalny Ośrodek Metodyczno-Edukacyjny *Metis*. Celem konferencji było zapoznanie uczestników z działaniami Ministerstwa Edukacji Narodowej, Centralnej Komisji Egzaminacyjnej, Okręgowych Komisji Egzaminacyjnych z całego kraju i Regionalnego Ośrodka Metodyczno-Edukacyjnego *Metis* na rzecz sprawdzianów i egzaminów zewnętrznych dla uczniów ze specjalnymi potrzebami egzaminacyjnymi. Adresatami konferencji byli przede wszystkim nauczyciele szkół masowych, szkół specjalnych oraz szkół, w których są oddziały integracyjne, a także psychologowie i pedagodzy pracujący w szkołach i poradniach psychologiczno-pedagogicznych.

W konferencji uczestniczyło **250 osób**. Program konferencji obejmował część teoretyczną – wykłady zaproszonych prelegentów oraz część praktyczną – warsztaty. Każdy uczestnik otrzymał teczkę z programem konferencji oraz materiałami konferencyjnymi.

- **grudzień 2000 r. – styczeń 2001 r.** – pracowaliśmy nad wydaniem materiałów pokonferencyjnych;
- **lutym – marcem** – organizacja II edycji konferencji naukowo-szkoleniowej na temat ***Uczeń ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi a egzaminy zewnętrzne.***

Ze względu na olbrzymie zainteresowanie problematyką (**500 zgłoszeń**) oraz wysoki poziom merytoryczny i organizacyjny listopadowej konferencji, co wykazali uczestnicy w ankietach ewaluacyjnych, podjęliśmy decyzję o zorganizowaniu w **dniu 22 marca 2001 r.** II edycji konferencji.

Organizatorami konferencji byli: Urząd Marszałkowski, Śląskie Kuratorium Oświaty, Uniwersytet Śląski, Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Jaworznie, Wojewódzkie Ośrodki Metodyczne w Katowicach, Częstochowie i Bielsku Białej oraz Regionalny Ośrodek Metodyczno-Edukacyjny *Metis*. Obrady odbywały się w **Sali Sejmu Śląskiego**. Patronatem honorowym konferencję objął Marszałek Województwa Śląskiego, a patronatem naukowy – Uniwersytet Śląski.

Adresatami konferencji ponownie byli nauczyciele szkół ogólnodostępnych, specjalnych oraz szkół, w których są oddziały integracyjne, psychologowie i pedagodzy pracujący w szkołach i poradniach psychologiczno-pedagogicznych. Obrady odbywały się w Sali Sejmu Śląskiego. W konferencji uczestniczyło **350 osób**.

- **kwiecień – czerwiec 2001** – praca nad materiałami po konferencji, opracowanie projektu programu regionalnego.

II. Harmonogram prac *Grupy roboczej* od 1 września 2001 r. do 31 sierpnia 2003 r.

Z nieukrywaną radością pragniemy podkreślić, iż dotychczasowa praca ***Grupy*** została doceniona przez **Urząd Marszałkowski** i działania jej zyskały od 1 września 2001 r. rangę zadania wojewódzkiego pt.

„*Grupa robocza*” ds. organizacji systemu opieki nad uczniami ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w województwie śląskim.

Członkowie ***Grupy*** spotykali się systematycznie na comiesięcznych spotkaniach, na których pracowali nad systemowymi rozwiązaniami w zakresie diagnozowania i udzielania specjalistycznej pomocy dla tych uczniów i ich rodzin, oraz doskonalenia zawodowego nauczycieli w tym obszarze.

Efektem działań **Grupy** była min. organizacja

I Forum Kształcenia Integracyjnego w Województwie Śląskim, Złoty Potok 15-16.

04.2002

oraz konferencji nt.:

Języki obce w szkole, RODN WOM Katowice styczeń 2003 r.

Do końca roku szkolnego 2002/2003 w pracach **Grupy** uczestniczyli:

1. mgr Elżbieta Będkowska, KO
2. mgr Bożena Bucka, ROM-E *Metis*
3. mgr Mieczysława Czerwińska, KO – Delegatura Bielsko-Biała
4. mgr Krystyna Duda, KO – Delegatura Gliwice
5. Sabina Furgoń, ROM-E *Metis*
6. mgr Maria Gęborys, WOM Katowice
7. mgr Iwona Kapczyńska, KO – Delegatura Sosnowiec
8. mgr Irena Małolepszy, KO – Delegatura Rybnik
9. mgr Kazimierz Mikołajczyk, KO
10. mgr Elżbieta Modrzewska, OKE Jaworzno
11. mgr Krystyna Prażmowska, WOM Częstochowa
12. mgr Krystyna Skalik SOD Częstochowa
13. mgr Małgorzata Spindel, ROM-E *Metis*
14. mgr Bożena Walotek, KO – Delegatura Katowice
15. mgr Krystyna Woźnica, Urząd Marszałkowski

Reasumując działalność Grupy roboczej można stwierdzić iż:

1. Na podkreślenie zasługuje fakt, iż wszystkie dotychczasowe dokonania **Grupy roboczej ds. specjalnych potrzeb edukacyjnych uczniów** są rezultatem stałej i owocnej współpracy konsultantów placówek doskonalenia nauczycieli, wizytatorów Kuratorium Oświaty, przedstawicieli Urzędu Marszałkowskiego oraz Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej.
2. Swym zasięgiem obejmowała nauczycieli oraz społeczność całego województwa śląskiego.
3. Grupa wypracowała propozycje procedur związanych z ocenianiem zewnętrznym uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.

4. Efekty współpracy mają też zasięg wojewódzki a mianowicie znacznie podniosła się jakość udzielanej pomocy i wsparcia dzieciom i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w przedszkolach, szkołach i placówkach.

Spotkania Grupy roboczej odbywały się na terenie ROM-E *Metis*. Pracami zespołu koordynowała mgr Małgorzata Spindel konsultant ROM-E *Metis*.

Wszystkich nas bowiem łączył ten sam cel – pragnęliśmy, aby **uczniowie, szczególnie ci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, przetrwali naukę i przełknęli ją z apetytem.**

Opracowanie: Małgorzata Spindel